

## IVM Coronanieuws 12 juni 2020

### Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws over geneesmiddelen en corona van 12 juni.

### Medicatie-incidenten

In de afgelopen periode heeft het Portaal voor Patiëntveiligheid diverse meldingen ontvangen over medicatie-incidenten die te maken hebben met het feit dat zorgverleners ander werk zijn gaan doen om de piek aan COVID-19-patiënten op te vangen. Zo is er een melding van een zorgmedewerker die de IC kwam versterken. De concentratie van een daar gebruikte infuusvloeistof was vele malen hoger dan op de afdeling waar de medewerker normaliter werkte. De patiënt heeft hierdoor een 10x te hoge dosis van het geneesmiddel gekregen.

Om van elkaar te blijven leren, roept het Portaal voor Patiëntveiligheid zorgverleners op medicatie-incidenten bij de behandeling en verzorging van COVID-19-patiënten te blijven melden. Het landelijke meldpunt inventariseert en analyseert medicatie-incidenten en koppelt deze anoniem terug aan het zorgveld. Incidenten over bijwerkingen van geneesmiddelen kunt u melden bij Bijwerkingencentrum Lareb.

Medicatie-incidenten: [www.portaalvoorpatientveiligheid.nl](http://www.portaalvoorpatientveiligheid.nl)

Bijwerkingen: [www.lareb.nl](http://www.lareb.nl)

### Vaccins

Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie zijn er momenteel 10 vaccins tegen het coronavirus in klinisch onderzoek. Ook zijn er nog 126 kandidaat-vaccins in preklinisch onderzoek. Deze week maakte het farmaceutisch bedrijf Johnson and Johnson, eigenaar van Janssen Vaccines in Leiden, bekend dat half juli het eerste klinische onderzoek naar hun vaccin start. Eerder nog was de planning om in september te starten, maar op basis van de preklinische resultaten en overleg met registratie-autoriteiten is de startdatum vervroegd. Het onderzoek vindt plaats in België en de Verenigde Staten. Volgens Janssen leveren de strenge regels voor klinisch onderzoek in Nederland mogelijk te veel vertraging op, waardoor het onderzoek niet in Nederland plaatsvindt.

### Horizonscan

Zorginstituut Nederland heeft een horizonscan gemaakt van geneesmiddelen voor de behandeling van COVID-19. De horizonscan bevat een overzicht van nieuwe geneesmiddelen en indicatie-uitbreidingen van bestaande geneesmiddelen die zich in een vergevorderd stadium van klinisch onderzoek bevinden. De horizonscan wordt maandelijks geüpdatet. De deze week gepubliceerde versie bevat informatie over 16 verschillende geneesmiddelen, waaronder bloedplasma van genezen COVID-19 patiënten, tocilizumab, remdesivir en hydroxychloroquine.

Horizonscan: [www.horizoncangeneesmiddelen.nl/nieuws/horizonscan-covid-19-juni-2020](http://www.horizoncangeneesmiddelen.nl/nieuws/horizonscan-covid-19-juni-2020)

### Onderzoek behandeling

De eerste resultaten van de behandeling van ernstig zieke COVID-19 patiënten met bloedplasma van genezen patiënten zijn gepubliceerd. Plasmatransfusie lijkt veilig, er werden geen bijwerkingen

gemeld. Nog onvoldoende duidelijk is of de behandeling ook effectief is. De resultaten van zo'n 10 studies met bloedplasma van genezen COVID-19 patiënten worden nog dit jaar verwacht, waaronder van een studie in het Erasmus MC.

Zoals vorige week al aangegeven verschijnen er steeds meer resultaten van studies, die nog niet peer-reviewed zijn. Deze week is een toename van het aantal studieresultaten naar de interleukine-6 remmer tocilizumab opvallend. De verwachting is dus dat we op korte termijn meer weten over de effectiviteit van dit middel bij COVID-19.

### Remdesivir

De fabrikant van remdesivir heeft een aanvraag voor een handelsvergunning gedaan bij het Europees Geneesmiddelenagentschap. Hiermee start officieel de beoordeling van de voor- en nadelen van het middel. Het EMA zal de beoordeling versneld uitvoeren, naar verwachting zal het advies binnen enkele weken worden uitgebracht. Bij een positief advies zal het EMA vervolgens nauw samenwerken met de Europese Commissie om de handelsvergunning zo snel mogelijk te kunnen verlenen. Analisten schatten dat een vijfdaagse behandeling met remdesivir in Europa zo'n 4.000 euro per patiënt gaat kosten.

### Hydroxychloroquine/chloroquine

Onderzoekers van het Radboudumc hebben een nieuw effect van hydroxychloroquine ontdekt. Het middel blijkt de ontwikkeling van monocytten te verhinderen. Deze monocytten spelen een belangrijke rol bij de natuurlijke afweerreactie van COVID-19-patiënten. Daarmee is het volgens de onderzoekers onwaarschijnlijk dat hydroxychloroquine een gunstig effect heeft bij COVID-19.

Deze week is de Nederlandse studie naar het effect van hydroxychloroquine en chloroquine bij opgenomen COVID-19-patiënten met milde ziekteverschijnselen voortijdig gestaakt. De eerste resultaten in deze en andere Europese studies laten geen effect zien. Bovendien zijn er steeds minder ziekenhuisopnames van COVID-19-patiënten en is inclusie van patiënten dus lastiger.

Direct na lancering van ons vorige coronanieuws werd bekend dat de retrospectieve studie naar hydroxychloroquine en chloroquine - die gepubliceerd was in de Lancet van 22 mei – definitief is teruggetrokken. Ook een vergelijkbare studie in de New England Journal of Medicine van dezelfde auteurs is inmiddels teruggetrokken.

### Lekkende bloedvaten

Onderzoekers van het Radboudumc hebben in het bloed van patiënten met COVID-19 op de intensive care gekeken naar biomarkers bij immunologische en ontstekingsprocessen. Zij vonden onder andere verlaagde concentraties van DPP4 en proteïne C-remmer. Deze biomarkers zijn betrokken bij het kallikreïne-kinine systeem, dat vermoedelijk een rol speelt bij het lekken van bloedvaten bij COVID-19. De nieuwe bevindingen over de biomarkers ondersteunen deze hypothese. Dit biedt mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe behandelingen. Momenteel wordt al onderzoek gedaan naar de effecten van angiotensine 2-antagonisten – zoals valsartan – ter voorkoming van het lekken van bloedvaten.

### RAS-remmers

Het Europees Geneesmiddelenagentschap concludeert dat er geen bewijs is dat patiënten met ACE-remmers of angiotensine-2-antagonisten een verhoogd risico lopen op besmetting met het coronavirus, of een ernstiger beloop van COVID-19. Dat blijkt uit een beoordeling van 16 recente studies. Het eerder gegeven advies dat patiënten deze middelen gewoon kunnen doorgebruiken, blijft daarmee overeind staan.

### Antibiotica

Nederlandse huisartsen zijn veel minder antibiotica gaan voorschrijven tijdens de corona-uitbraak. Sinds de aankondiging van de coronamaatregelen, daalde het aantal gebruikers van antibiotica met bijna 45%. Hoewel een daling in antibioticagebruik elk voorjaar optreedt, is deze daling veel groter dan in 2019. Zo is begin mei het aantal patiënten met antibiotica 37% lager dan in dezelfde periode vorig jaar. Met name het gebruik van amoxicilline en andere antibiotica bij luchtweginfecties nam af, het gebruik bij urineweginfecties daalde nauwelijks. Bij kinderen tot 10 jaar was de daling het grootst. Een mogelijke verklaring is dat er minder luchtweginfecties waren door de coronamaatregelen, zoals handen wassen, sluiten van scholen en kinderdagverblijven en social distancing. Daarnaast hebben mensen minder vaak de huisarts bezocht in verband met luchtwegklachten en kunnen de veranderingen in de zorg – bijvoorbeeld telefonische consulten – een rol spelen.

### Tot slot

Volgende week vrijdagochtend verschijnt weer een nieuw coronanieuws. Heeft u suggesties, tips of onderwerpen die we in het coronanieuws zouden moeten meenemen? Laat het ons dan weten! En abonneer u op ons YouTube-kanaal – via het logo rechtsonderin -, of de journaalupdate op onze website.

[medicijnbalans@ivm.nl](mailto:medicijnbalans@ivm.nl)

[www.ivm.nl](http://www.ivm.nl)